

Eduardo Galeano

ATEŞ ANILARI - I
Yaratılış

Türkçesi: Süleyman Doğru

Deneme

“Kurunun yanında yař ot da yanacak.”

Amerika kıtasına kölelerin getirdiği Afrika atasözü.

İlk Sesler

Yaratılış

Kadın ve erkek, Tanrı'nın kendilerini düşlemekte olduğunu düşünüyorlardı.

Tanrı şarkı söylerken onları düşünüyor ve bir yandan da marakaslarını sallıyordu; tütün dumanının içinde kendini mutlu hissediyordu, ama şüphe ve gizem yüzünden biraz gergindi.

Makiritare yerlileri biliyorlar ki eğer Tanrı yemek düşlerse, meyveye durur ve yiyecek verir. Eğer Tanrı yaşam düşlerse, doğar ve doğurur.

Kadın ve erkek, Tanrı'nın düşünde kocaman parlak bir yumurtanın belirdiğini düşünüyorlardı. Yumurtanın içinde, onlar şarkı söylüyor, dans ediyor ve çok fazla şamata yapıyorlardı, çünkü doğmak için deli oluyorlardı.

Tanrı'nın düşünde sevincin şüphe ve gizemden daha güçlü olduğunu düşünüyorlardı. Tanrı düşlerken onları yaratıyor ve şarkı söyleyerek şöyle diyordu:

"Bu yumurtayı kırıyorum ve kadınla erkek doğuyor. Onlar birlikte yaşayacak ve ölecekler. Ve doğmayı asla bırakmayacaklar, çünkü ölüm denen şey bir yalan."

(48)*

* Bu sayı yazarın faydalandığı kaynağın kitabın sonunda yer alan kaynakça bölümündeki sırasını belirtiyor. (y.n.)

Zaman

Mayaların zamanı doğup bir isim aldığı anda ortada ne gökyüzü vardı ne de henüz yeryüzü uyanmıştı.

Günler doğudan hareket ettiler ve yürümeye başladılar.

Birinci gün kendi içinden gökyüzünü ve yeryüzünü çıkardı.

İkinci gün yağmurun indiği yere merdiven yaptı.

Üçüncünün eserleri denizin ve toprağın döngüleriyle diğer bir sürü şey oldu.

Dördüncü günün isteğiyle, yeryüzü ve gökyüzü birbirlerine yaklaşıp buluşabildiler.

Beşinci gün hepsinin çalışmasına karar verdi.

Altıncı günden ilk ışık çıktı.

Yedinci gün hiçbir şeyin olmadığı yerlere toprak koydu. Sekizinci gün ellerini ve ayaklarını toprağa geçirdi.

Dokuzuncu gün alt dünyaları yarattı. Onuncu gün alt dünyaları yüreğinde zehir olanlara yöneltti.

On birinci gün, güneşin içinde taşı ve ağacı şekillendirdi.

Rüzgârı yapansa on ikinci gün oldu. Rüzgâr esti ve ona ruh dendi, çünkü içinde ölüm yoktu.

On üçüncü gün toprağı ıslattı ve çamurdan bizimki gibi bir beden yaptı.

Yucatán'da işte böyle hatırlanır.

(208)

Güneş ve ay

İlk güneşi, suyun güneşini seller götürdü. Dünyadaki her şey bağıya dönüştü.

İkinci güneşi kaplanlar yedi.

Üçüncüyü insanların yaktığı bir ateş yağmuru yuttu.

Dördüncü güneşi, rüzgâr güneşini, fırtınalar sildi. İnsanlar maymuna dönüştüler ve dağlara dağıldılar.

Tanrılar düşünceli bir şekilde Teotihuacán’da toplandılar.

“Şafağı getirme işiyle kim ilgilenecek?”

Gücü ve güzelliğiyle meşhur Salyangozlar Efendisi bir adım öne çıktı.

“Ben güneş olacağım,” dedi.

“Başka kim?”

Sessizlik. Bütün gözler tanrıların en çirkin ve en seilmeyeni olan Küçük Cerahatli Tanrı’ya döndü ve kararı verdiler:

“Sen.”

Salyangozlar Efendisi ve Küçük Cerahatli Tanrı şimdi güneş ve ayın piramitleri olan tepelere çekildiler. Orada oruç tutup meditasyon yaptılar.

Sonra tanrılar odun toplayıp devasa bir ateş hazırladılar ve onları çağırdılar. Küçük Cerahatli Tanrı gerilip ateşe doğru koştu ve kendini alevlerin içine attı. Ve hemen akabinde akkor halinde göğe yükseldi.

Salyangozlar Efendisi kaşlarını çatıp odun ateşine baktı. İlerledi, geriledi ve hareketsiz kaldı. Birkaç kez dönüp durdu. Karar veremediği için onu itmek zorunda kaldılar. Çok gecikmeli olarak gökyüzüne yükseldi. Öfkeden deliye dönen tanrılar onu yumrukladılar. Bir tavşanla arka arkaya yüzüne yüzüne vurdular, ta ki o parıltıyı öldürene kadar. Böylece kibirli Salyangozlar Efendisi aya dönüştü. Ayın üzerindeki lekeler o günkü cezalandırmanın yara izleridir.

Ama göz kamaştırıcı güneş yerinden kıpırdamıyordu. Obsidyen atmaca Küçük Cerahatli Tanrı’ya doğru uçu:

“Neden yürüyerek gitmiyorsun?”

Aşağılanan, kötü kokan, kambur, topal cevap verdi:

“Çünkü kan ve krallık istiyorum.”

Bu beşinci güneş, hareketin güneşi, Tolteka ve Aztek halklarını aydınlattı. Pençeleri var ve insan kalpleriyle besleniyor.

(108)

Bulutlar

Bulut bir kadının vücudunun üzerine bir yağmur damlasının düşmesine izin verdi. Dokuz ay sonra kadının ikiz bebekleri oldu.

Büyüyünce babalarının kim olduğunu öğrenmek istediler.

“Yarın sabah,” dedi anneleri, “doğuya doğru bakın. Onu orada, gökyüzünde bir kule gibi yükselmiş olarak göreceksiniz.”

İkizler babalarını bulmak için yeryüzünden ve gökyüzünden yürüdüler.

Bulut onların sözüne güvenmedi ve kanıt istedi:

“Bana oğullarım olduğunuzu kanıtlayın.”

İkizlerden biri yeryüzüne bir şimşek gönderdi. Diğeriyse bir gök gürültüsü. Bulut hâlâ kuşku duyduğu için bir selin içine daldılar ve diğer taraftan sapasağlam çıktılar.

Bunun üzerine Bulut onlara hemen yanında, çok sayıdaki kardeşlerinin ve yeğenlerinin arasında bir yer gösterdi.

(174)

Rüzgâr

Tanrı ilk Wawenock yerlilerinden birini yaptıktan sonra dünyanın üzerinde bir miktar çamur kalıntısı kaldı. Bu artıklarla, Gluskabe kendi kendisini yaptı.

“Peki, sen nereden çıktın?” diye sordu şaşkına dönen Tanrı yükseklerden.

“Ben olağanüstüyüm,” dedi Gluskabe. “Beni kimse yapmadı.”

Tanrı onun yanında durdu ve elini evrene doğru uzattı.

“Şu eserime bak,” diye ona meydan okudu. “Mademki olağanüstüsün o zaman göster bana yarattığın şeyleri.”

“İstersem rüzgâr estirebilirim.”

Ve Gluskabe ciğerlerini iyice doldurup tüm gücüyle üfledi.

Rüzgâr doğdu ve hemen akabinde öldü.

“Ben rüzgâr yapabilirim,” diye utanarak kabullendi Gluskabe, “ama onun kalıcı olmasını sağlayamam.”

Bunun üzerine Tanrı öylesine güçlü üfledi ki, Gluskabe yere devrilip bütün saçlarını kaybetti.

(174)

Yağmur

Kuzeydeki büyük göller bölgesinde bir kız birden canlı olduğunu fark etti. Dünyanın şaşkıncılığı gözlerini açtı ve bir maceraya doğru yola çıktı.

Menomini ulusundan avcılar ve oduncuların izlerini takip ederek ağaç kütüğünden yapılmış büyük bir kulübeye ulaştı. Orada yaşayan yıldırım kuşu on kardeş ona yatacak yer ve yemek verdiler.

Talihsiz bir sabah, kız pınardan su getirirken tüylü bir yılan onu yakaladı ve kayalık bir dağın derinliklerine götürdü. Yılanlar tam onu yiyip yutacakları sırada kız şarkı söyledi.

Yıldırım kuşları çok uzaklardan çağırışı duydular. Kayalık dağa yıldırımlarla saldırdılar, tutsak kızı kurtardılar ve yılanları öldürdüler.

Yıldırım kuşları kızı bir ağacın çatalına bıraktılar.

“Burada yaşayacaksın,” dediler. “Sen her şarkı söylediğinde yanına geleceğiz.”

Küçük yeşil kurbağa ne zaman ağaçtan çağırırsa yıldırımlar oraya koşar ve dünyanın üzerine yağmur yağar.

(113)

